

opos mie
mas jrye
a diena
ir kitu p
labai s
Bet daly
urial, ali
ikalus, m
merikos
svietima
je Ameri
rencijoje
isrinkto
sandra V
nsienu ir
e.
izdas dab
as, bet nar
rencijos s
10.00 is k
vyvave nar
dolieri, k
akauti.
os kuopon
alejoje dab
sustirine
auka, Sim
as isgalie
am delega
valdybos n
gsejo pira
vardai ir r
raista "Am
Konferen

"Naujienos"
1739 S. Halsted St.
REDAKCIJOS
BIBLIOTEKA
Nr. _____

LEIDZIA LIETUVIU R. K.
LITERATUROS DRAUGIA, INC.
6902 SUPERIOR AVENUE
ENdCott 4932
CLEVELAND, OHIO

LIETUVIU R. KATALIKU SA-
VAITRASTIS EINA KAS PENK-
TADIENIS. SPAUZDINAMAS L.
R. KAT. SPAUDOS DRAUGIJOS
SPAUSTUVEJE
119 So. 22nd St., Pittsburgh, Pa.
Tel. HEmlOCK 3121

LIETUVIU ZINIOS

METAI VI ENTERED AS SECOND CLASS MATTEAT PITTSBURGH, PENNSYLVANIA UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879, R. NOV. 20, 1942, AT THE POST OFFICE PITTSBURGH, PA., Penkt., Rugp.-Aug. 13 d. THE MOST POPULAR LITHUANIAN WEEKLY NEWSPAPER IN OHIO, MICHIGAN AND WESTERN PENNSYLVANIA No. 33

IVYKIU AIDAI

Braška ir Hitlerio sostas

Nepasisekimai Rusijos fronte, Mussolinio nuvertimas ir Vokietijos miestų bombardavimai matyt kelia didelio rūpesčio nacių partijai, kad Hitleris neužilgo dėl nesveikatos, pasitraukęs iš valdžios ir jo vietą užims Goeringas.

Kiek tie gandai turi pamato sunku pasakyti, bet kad nacių Vokietija jau bergyvena rimtą krizę, nėra mažiausios abejonės. Kad išeiti iš tos krizės vokiečiai beabėjo bandys visokių priemonių. Pirmiausiai jie žūt but stengsis atsikratyti vieno kurio nors fronto. Turima žinių, kad naujoji Italijos valdžia bando leiskoti kelių sutaikinti visas "asies" valstybes su Anglija ir Amerika.

Kadangi nėra nei mažiausios viltys, kad demokratijos darytų taiką su "asies" valstybėmis, tai belieka vienintelis Vokietijai kelias bet kuria kaina, susitakinti su Rusija. Jeigu šiandien vokiečiai staiga pasiūlytų rusams atitraukti kariuomenę netik iš Rusijos, bet ir jos kaimynų žemių, galimas dalykas, kad bolševikai padarys separatinę taiką su Vokietija.

Versti rusus prie separatinės taikos beabėjo padeda ir Japonija, nuolat grasinama užpulti Sibira. Kaikurie radio komentatoriai net spelioja, kad jau artimiausiu laiku japonai užpuls Rusiją ir tas užpuolimas gali būti priezastingi, dėlko bolševikai gali daryti separatinę taiką su Vokietija.

Rusai nepakankamai kooperuoja su sąjungininkais

Gerai informuoti laikraštininkai vis daugiau faktų iškelia aikštėn, kurie aiškiai kalba, kad Rusija nepakankamai kooperuoja su sąjungininkais net karo vedimo dalykuose.

Pavyzdžiui bombardavusiems Rumunijos aliejaus laukus Amerikos lakūnams nebuvę leista nutupti Rusijos bazėse.

Taipgi nėra jokios kooperacijos su Rusija po-karinės Europos sutvarkymo klausimais. Daug faktų kalba už tai, kad Rusijos bolševizmas rengiasi prie Europos sovietizacijos.

Tam tikslui rusai esą įkurę Maskvoje taip vadinamą

"laisvos Vokietijos komitetą", kuris bandys įvesti Vokietijoje sovietinę santvarką. Pasisekus įsteigti sovietinę tvarką Vokietijoje, aišku, kad Europos bolševizacija neišvengiama.

Mažųjų tautų viltys Amerikoje

Visų mažųjų Europos tautų kilmės amerikiečiai geresnio Europos ateities gyvenimo viltis, yra sudėję į mūsų šalies ginkluotas pajėgas.

Tik tada tikrai bus išgelbėtos Europos mažosios tautos, jei Vokietiją ir visą centro Europa užims amerikiečių ir britų armijos.

Todėl mes visi mažųjų tautų žmonės dėkime pastangas, kad Amerikos armija kuogreičiausia įveiktų ir okupuotų Vokietiją. Kuogreičiau ant Brandenburgh'o vartų Berlyne suplėvėsuos daugiau vaigždė Amerikos vėliava, tuo greičiau prašvies laisvės saulutė pačios Vokietijos ir visų jos pavergtų kraštų žmonėms.

Lietuvių Konferencija susirenka labai laiku.

Rugsėjo mėnesį Europa gali pergyventi pačias kritiškiausias valandas. Ir toms sunkiomis valandomis pasigirs vienos iš nacių pavergtų tautų, lietuvių tautos atstovų balsas reikalaujantis laisvės Lietuvai. Mūsų lietuvių kolonijų pareiga atsivesti į konferenciją kuodidžiausia skaičių delegatų kurie turės garbingą pareigą prabilti į pasaulį vardu netik pavergtųjų brolių lietuvių bet ir kitų nacių okupacijoje esančių mažųjų tautų.

Begalinę skriaudą kenčiantiems broliams Lietuovėms ir kituose nacių okupuotose kraštuose daro tie laikraščiai ir tie žmonės, kurie kliūdo susirinkti lietuvių konferencijai.

Tokių kliūdytojų ir to švento darbo ardytojų tarpe mes matome netik vieną kitą piktos valios ir savo proto nevertojantį laikraštininką, bet ir buvusį Lietuvos diktatorių Smetoną, kuris degdamas neapykanta ir pagiežą savo politinių priešų atžvilgiu, atsistojo į vieną liniją su Lietuvos Nepriklausomybės priešais bolševikais.

Toks Smetonos ir jo diktuojamų pakalikų neigiamas nusistatymas Amerikos Lietuvių Konferencijos atžvilgiu yra pats slyksčiausias darbas, kokį galėjo atlikti buvusis Lietuvos diktatorius. Lietuvių tauta niekad neatleis Smetonai ir jo aklių pakalikų saujelei tos didelės piktadarybės.

Kur Jūsų Savygarba Pennsylvanijos Lietuviai?

Tuo pačiu laiku, kada Smetonos paklusnieji tarnai fasištuojantieji tautininkai išėjo viešai prieš demokratiškai nusistačiusių lietuvių pastangas sušaukti Pittsburgh'e Lietuvos gelbėtojų konferencijai, grupė pietinės Pennsylvanijos veikių, kviečiasi Smetoną Lietuvių Dienoje kalbėtoju. Toks pietinės Pennsylvanijos veikių žygis yra didžiai apgailėtinas, nes tuo būdu suskaldoma lietuvių vienybė ir silpninamas pats Lietuvos vadavimo darbas.

Smetona tą lietuvių skaldymo darbą yra pradėjęs nuo pat savo atvažiavimo į Ameriką ir pietinės Pennsylvanijos lietuviai, kviesdami Smetoną kalbėtoju į vieną iš didžiausių parengimų, padeda Smetonai tame nedoriame tautos skaldymo darbe.

Kaip Lietuvoje kovojama su naciais?

Lietuvių tautos dvasiškiejai ir veikėjams atsisiakius paremti nacių pastangas įtraukti Lietuvos jaunimą į nacių kariuomenės eiles, vokiečių žvalgyba pradėjo dvasiškių ir pasauliečių veikėjų areštus. Suimtas Kauno Arkivyskupus Juozapas Skirveckas, buv. Lietuvos Banko valdytojas, prof. Jurgutis, keli taurėjai, daugybė profesorių ir studentų.

Areštai nenugazdino lietuvių, kova eina toliau. Šiuo tarpu Lietuvoje leidžiami 5 slapti laikraščiai, veikia Vyr. Lietuvos Valstybės Taryba, kurios nutarimų klauso visas kraštas. Toji Taryba jau sugebėjo užmegsti ryšius su Švedijos ir Anglijos lietuviams.

Netoli jau tas laikas, kada ir Amerikos lietuviai padarys kontaktą su požeminiu lietuvių judėjimu.

Kunigų Vienybės Seimas

Šiomis dienomis įvyko New Yorke Lietuvių Kunigų Vienybės Seimas. Tikrai malonu čia patėmyti, kad Kunigų Vienybės organizacija ir pereinamais metais, kaip ir ankstyvesniais metais atliko tikrai daug pasidaravimo dėl Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo ir jos žmonių vargų sumažinimo. Kunigų Vienybės pastangomis išsiųsta per Vatikaną Lietuvos žmonių šelpimui keletas dešimtų tūkstančių dolerių, ir parašyta daug raštų State Departamentui ir kitoms svarbioms įstaigoms ginant Lietuvos laisvės bylą arba gelbėjant tremtinius. Beveik išimtinai

Vokietijoje Sudaryta Karo Direktorija Milane Sukelti Gaisrai Matosi Iš Šveicarij Teritorijos

GOERING, KEITEL IR DOENITZ TVARKO VOKIETIJOS REIKALUS

MADRIDAS, Ispanija, rugp. 8 d. — Vokietijos karo vadai, ilgai svarstę vokiečių apsaugos reikalus karo konferencijoj, sudarė trijų kariškių direktorių visiems Vokietijos reikalams tvarkyti, praneša Ispanijos laikraščių korespondentai iš Berlyno.

Vokietijos direktorijon paskirti maršalas Wilhelm Keitel, dabartinis vokiečių kariuomenės štabo viršininkas; admiralas Karl Doenitz, vyriausias vokiečių laivyno viršininkas ir maršalas Goering, kuris tarpininkaus tarp vokiečių karo jėgų ir nacių partijos.

Korespondentai praneša, kad maršalas Goering įgavo nepaprastai didelės galios, jis galės spręsti daugelį svarbių klausimų. Vokiečiai paliko Hitlerį valstybes priskytyje, nors jis dabar neturės tos galios, kurią iki šiam metu turėjo.

Vokietijos kariuomenė dabar kontroliuoja visus spaudos reikalus, visą krašto gamybą, maisto paskirstymą civiliams, susisiekimo priemones ir užsienio reikalų ministeriją. Ik šiam metui kariškiai tvarkė tikrai karo reikalus. Hitleris ir naciai tvarkė užsienio reikalus ir visus pramonės dalykus.

Gerai informuoti vokiečių sluoksniškai pasakoja, kad kariškiai būtų galėję pašalinti nacių ir uždaryti jų partiją, kaip tai padarė italai. Vokiečių kariškiai, tačiau, mano, kad dabartiniu metu panašus veiksmus įneštu chaosą į visą Vokietijos santvarką.

Gen. Badoglio įsakė pašalinti fašistiskus valdininkus, bet jų vietoms užimti jis neturi naujų žmonių. Valdžioj pasiilkę fašistai neturi reikalingo autoriteto, nes niekas jų neklauso, todėl Italijoje ir kilo suirutė. Vokiečiai nenori, kad dabartiniu metu Vokietijoje kiltų panaši suirutė.

Korespondentai praneša, kad Hitleris senai žinojo apie Vokietijos kariškių nepalankų nusistatymą nacių partijos atžvilgiu. Hitleris kunigų lešomis palaikoma Lietuvos atstovybė prie Šv. Sostų, o Amerikos katalikų spauda per kunigus žurnalistus gauna teisingą informaciją apie Lietuvą. Norime palinkėti, kad ir naujoji Kunigų Vienybės vadovybė su tokiu pat uolumu varytų Lietuvos Respublikos ir jos žmonių gelbėjimo darbą.

pats nevyko kariškių pasitariman, bet įgaliojo Goeringą kalbėti nacių partijos vardu ir ginti nacių reikalus.

ITALIJAI NEBUVO SIULOMOS TAIKOS SĄLYGOS

LONDONAS, rugp. 4 d. — Parlamente kilo klausimas ryšium su gen. Eisenhowero per radiją pasakyta kalba, kurioje jis pabrėžė, jog Italija gali turėti "garbingas taikos sąlygas."

Kai kurie parlamento nariai suprato, jog Italijai faktiškai buvo pasiūlytos "garbingos taikos sąlygos," ir jie norėjo daugiau tuo reikalu informacijų.

Į klausimą atsakė Anthony Eden, užsienio reikalų sekretorius. Jis griežtai nukenė skleidžiamus gandus, kad busią sąjungininkai jau pasiūlę Italijai taikos sąlygas. Iš sąjungininkų pusės, pareiškė jis, jokio pasiūlymo nebuvo. Apie taikos sąlygas su Italija bus galima kalbėti tik tada, kai ji besąlyginiai pasiduos ir paves savo bazes kovai su naciais.

Kol ji to nedarys, tai su ja jokios kalbos apie taiką negalės būti, — ji bus be pasigailėjimo bombarduojama, kol pagaliau bus priversta rankas išskelti.

Gen. Eisenhower pareiškė Eden, kalbėjo irgi tik apie besąlyginį pasidavimą, nes nuo to priklausys ir "garbingos taikos sąlygos."

Taigi, Anthony Edeno kalba išskleidė tuos gandus, kuriuose pasiūlymą platinti naciai, paskelbdami net septynis taikos punktus, kuriuos busią Prezidentas Rooseveltas suformavęs.

VOKIEČIAI PRISIPAŽĖSTA, KAD JIE APLEIDŽIA ORIOL

LONDONAS, rugp. 5. — Vokiečių DNB žinių agentūra per radiją paskelbė, jog nacių armija apleidžia Oriol miesto "likučius."

Raudonoji Armija įsiveržė į Oriol miestą, kurį vokiečiai savo rankose išlaikė 22 mėnesius. Gatvėse eina smarkūs mušiai. Vokiečiai stengiasi kiek galima ilgiau rusus sulaukyti, kad galėtų savo armiją iš pavojaus ištraukti. Koridorius, kuriuo vokiečiai stengiasi savo armiją ištraukti, labai susiaurėjo.

Oriol srityje, kaip apskaičiuojama, vokiečiai turi 250,000 kareivių.

LONDONAS, rugp. 8 d. — Keli šimtai britų bombonesių praeitą naktį vykusiai bombardavo siaurės Italijos pramonės centrus, šiandien paskelbė aviacijos ministerija.

Išmesta keli šimtai bombų Turine, Milane ir Genovaje. Visur bombos pataikytos į karo pramonės centrus.

Britai skaito bombardavimą vykusiu, nes šviesa buvo gera ir lakunai galėjo pasirinkti skirtus taikinius.

Nors bombardavime dalyvavo didelis lėktuvų skaičius, bet tikrai trys negrižo į savo bazes, skelbia ministerija. Sugrįžę lakunai tvirtina, kad priešlėktuvinė visoje Italijos šiaurėje labai susilpnėjusi. Dirbtuvių rajonuose priešlėktuvinių patrankų beveik nesimatė, paliko tik keli lėktuvai.

Romos radijas šiandien paskelbė, kad britams pavyko padaryti labai skaudžių nuostolių Italijos šiaurėje. Iš Šveicarijos atenančios žinios sako, kad Milano bombardavimas tęsėsi ištisą valandą. Šveicarijoj girdėjosi sprogstamų bombų trenksmas, o vėliau matėsi Milano sukelti gaisrai.

Badoglio valdžia skundžiasi, kad ir Turine išmesta daug bombų.

ITALAI TARIASI SU VOKIEČIU VADAIS

BERNAS, Šveicarija, rugp. 8 d. — Vokietijos ir Italijos karo vadai Veronoje vakar aptarė svarbius karo reikalus, sako žinios iš Italijos.

Vokietijos delegacijai į Veronos pasitarimus vadovavo maršalas Keitel, o italų delegacijos prysakyje buvo maršalas Badoglio.

Pasitarimas įvyko pačioje viloje, kur praeitą mėnesį Hitleris matėsi su Mussoliniu. Pasitarimuose dalyvavo Ribbentrop ir Guariglia.

LENKŲ TARYBA PASISAKĖ UŽ DEMOKRATINIUS RINKIMUS

LONDONAS, rugp. 2 — (ONA) — Lenkijos nacionalė taryba, kuri atstoja seimą, pasisakė už tai, kad po Lenkijos išlaisvinimo tuoj turės įvykti demokratiški rinkimai. Rezoliucija tuo klausimu buvo vienbalsiai priimta. Taryba pasisakė taip pat už tai, kad po išlaisvinimo iš vokiečių, būtų nauja konstitucija priimta.

Taryba užgyrė premjero Mikolajczyko nusistatymą tęsti savo pirmtakumo gen. Sikorskio politiką.

Vokiečių Karo Vadovybė Rengiasi Bėgti Iš Charkovo

MASKVA, Rusija, rugp. 8 d. — Sovietų puolimas gerai vystosi, rusams pavyko atimti iš vokiečių 170 įvairaus dydžio kaimelių, šiandien paskelbė sovietų štabo vadovybė. Paskutinės sovietų štaban atėjusios žinios sako, kad vokiečių karo vadovybė rengiasi evakuoti Charkovą. Prysakiniai sovietų kariuomenės daliniai raudasi tikrai 15 mylių atstumoje nuo paties Charkovo.

ATYDŽIAI SEKA MASKVOS POLITIKA

WASHINGTON, D. C. — rugp. 8 d. — Užsienio departamentas įsakė atydziai sekti visus Maskvos politikos veiksmus Vokietijos atžvilgiu, sako žinios iš sostinės.

Bijoma, kad Stalinas nepasirašytų separatinės taikos su Vokietija. Šiuo atžvilgiu "Prayda" atspaudė reikšmingą straipsnį.

Kreipiamas dėmesys ir tai, kad ambasadoriai Litvina ir Maiskis pasilieka Maskvoj, bet nevyksta į savo vietas.

LAKUNAI VISIŠKAI IŠGRIOVĖ HAMBURGĄ

STOCKHOLMAS, Švedija, rugp. 6 d. — Amerikos ir britų lakunai visiškai išgriovė Hamburgą, praneša švedų korespondentai.

Hamburgo bankai uždaryti, pinigai visiškai nustojo savo vertės. Niekas nemoka už maistą, nes kariškiai privadė penėti visus gyventojus.

Užmuštų skaičius siekia 17,839, o sužeistų skaičius siekia 8,456. Lakunams pavyko visiškai išgriauti 14,618 namus, uoste nuskandinti 12 laivų.

SICILIJOS ŽUVO 501 J. V. KAREIVIS

WASHINGTON, D. C. — rugp. 5 d. — Nuo invazijos pradžios iki liep. 22 dienos Sicilijoje užmuštas 501 J. A. Valstybių kareivis šiandien paskelbė sekr. Stimson.

Sužeistų kareivių skaičius siekia 3,780, o dingusių be žinios skaičius siekia 2,370. Karo vadovybė apskaičiuoja, jog tai yra labai maži nuostoliai.

PITTSBURGHO ŽINIOS

South Side

LANKĖSI SVEČIAI

Trečiadienį pas mūsų kleboną lankėsi garbingi svečiai: Mahanoy City klebonas kun. Čėsna, Tamaqua, Pa., klebonas kun. Šukevičius, Du Bois, Pa., klebonas kun. M. Urbonas ir kun. A. Jamoliūnas. Visi yra atvykę iš Seserų pranciškiečių įkurtųjų iškilmes, kurios įvyksta šį ketvirtadienį.

Homestead, Pa.

30 vyrų iš mūsų parapijos kariuomenėje

Suregistravus išėjusius į armiją mūsų parapijos vyrus, pasirodė, kad sąrašas tikia 130 asmenų. Visi liekuvių kilmės kareiviai garbingai atlieka savo pareigas ir daugelis jau spėjo išsitarauti aukštus laipsnius ir pasizymėti.

Katiliaus farmoje

Pereitą sekmadienį "Lietuvių Žinių" b-vės pirm. Jonas Grebliūnas su šeima ir "L. Ž." red. S. Gabaliauskas buvo nuykę pas A. Katilių, užsiūrėti jo nesenai nupirktą farmą. A. Katilius išigijo kraui puikų parkinį: 90 akrai geros žemės, patogus namai, o kas svarbiausia begalio graži, gamtos atžvilgiu, vieta.

Daugybė visokių uogu, vaisinių medžių ir patogus maudymosi baseinas, kurį sutvarkius galima sakyti A. Katilius turės gražiausią poilsio vietą.

Džiaugiamės, kad mūsų lietuviai nešmėto niekais pinigų, bet įgija tokią vertingą nuosavybę. A. Katilius per savo netrupai amželį sunkiai dirbo ir dabar turi pilną teisę pasidžiaugti savo darbo vaisiais. Visiems A. Katiliaus draugams ypač malonu pasveikinti mūsų garbingąjį biznierių su nauja nuosavybe.

A. Katilius nepžmiršta ir Lietuvių Kultūros reikalų, jis yra stambuss šerinininkas "Lietuvių Žinių" bendrovės, jos valdybos vice-pirmininkas ir nuolatinis mūsų laikraščio rėmėjas.

Sugavo pabėgusį kareivį

Prieš 16 dienų pabėgo iš armijos kareivis Bill Blewitt, kuris kilęs iš Homestead, Pa., 15th St. ir Mifflin. Beglį gaudė 15 karo policijos kareivių ir užvakar sugavo važiuojant skolintu automobiliu, netoli Šv. Pranciškaus Vienuolyno.

Žinantiss

Patogi Lietuviška Užeiga **Charles Gutausko RESTORAN — CAFE** 133 So. 22nd Street, Pittsburgh, Pa. Whiskey, alus, likeriai ir geri užkandžiai. Mandagus patarnavimas.

S. L. A. Vice-Prezidento J. K. Mažuknos Laiškas "Lietuvių Žinių" Redakcijai

Gerbiamas Redaktorium:

Lietuvių Žinių No. 32, tilpo labai neteisingas man primetimas, būk aš Lietuvių Piliiečių draugijos susirinkime rugpiučio 3 d., š. m., išėjau griežtai prieš davimą ALT. aukų. Nieko tokio panašaus nebuvo ir nėra, kaip kad buvo pasakyta "L. Ž." Mano nuomone buvo minėtam susirinkime ir dabar esu tos pačios nuomonės ir taip kalbėjau susirinkime: ALT. šaukiama konferencija yra geras darbas, nes laikas pradėti klabinti duris Washingtono ir kitur, kad atsteigus vėl Laisvą Demokratišką Lietuvą. Kas tą darbą dirbs be išlaidų neapsėis ir Liet. Piliiečių draugija prisidės, o dabar išrinkim delegatus į ALT šaukiama konferencija, delegatai sugrįžę išduos raportą ir tada suspėsime su auka. Dėl šelpimo lietuvių Lietuvoje, dabar nėra reikalo skirti aukų, nes jų negalima dabar į Lietuvą nusiųsti. Kada ateis laikas bus galima su pagalba pasiekti brolius lietuvius, Lietuvoje, tada Liet. Piliiečių draugija paaukausk ir draugijos išdėtinikas ta auką galės nusiųsti į Lietuvą be tarpininkystės Chicagos ar New Yorko. Tai ir viskas ką galėjau minėtam susirinkime pasakyti. Dabar noriu dar pridėti kodėl Liet. Piliiečių draugija nepaaukavo į ALT. lėšų fondą pereita me susirinkime Liet. Piliiečių draugija turi padariusi nutarimą, metiniam susirinkime, kad aukų negalima skirti iš draugijos izdo be metinio susirinkimo ir tą nutarimą priminė pirmininkas J. Norris.

Liet. Piliiečių draugija turi kelius šimtus narių o i minėta susirinkimą atsilankė apie 20 asmenų, priskaitant ir komiteta. Ar tai buvo galima laužyti draugijos metinio susirinkimo nutarimus keliems nariams susirinkus? Manau, kad ne. Čia priminsiu vieną pavyzdį, kad ir iš SLA 3 apskričio SLA. 3 apskritys yra tvirtas ir turtingass, visadoss prisideda su auk prie lietuvių darbo ir to apskričio pirminiku yra P. Dargis, kuris yra ALT. konferencijos rengimo komiteto pirminiku, bet p. Dargis man kaip apskričio sekretoriui priminė, kad negalima dabar aukauti iš apskričio izdo ALT. reikalams, nes apskričio komitetas tos galės neturi, be apskričio suvažiavimo nutarimo. Bet esu tikras, kad SLA. 3 apskritys savo suvažiavime pasiskirs auką, todėl tą patį galima pasakyti ir apie Liet. Piliiečių draugiją.

Nematau kur aš klaidą turėjau kalbėdamas Liet. Piliiečių d-jos susirinkime apie aukų skirima, bet matomai yra žmonių, kurie maišo vieną reikalą su kitu ir iš mažo daro didelius nereikalingus nesusipratimus.

Man kaip Laisvos ir Demokratiškos Lietuvos šalininkui, labai yra nermalonu tokius užmetimus girdėti. Su gilia pagarba,

J. K. Mažukna

Redakcijos prierasas:

Mums malonu girdėti iš paties p. Mažuknos, kad jis nėra priešingas aukų skirimui Lietuvos laisvės kovai ir net skaito save šalininku "laisvos ir demokratiškos Lietuvos." Jei taip, tai redakcija laiko visą ginčą Piliiečių draugijoje paprastu nesusipratimu ir daugiau tuo klausimu jokių diskusijų neleis.

RENKA SVARBIS ŽINIAS (LKFSB) — Kunigų vienybės vadovybė parapijų klebonams išsiuntinėjo anketas, kuriomis norima surinkti, kiek vyrų ir moterų iš lietuviškų parapijų yra išėjusių į kariuomenę, kiek tų parapijų ribose gyvena lietuviai yra išpirkę bonų ir ženkelių, kiek davė kraujo Raud. Kryžiui, kiek paaukojo pinigais, kiek numezdarė bandažų, nupirko ambulansų. Reikia tikėtis, kad visos parapijos tą medžiagą patieks. Tai bus svarbi medžiaga ne tik istorijai, bet ir pastangoms Lietuvos nepriklausomybei atgauti.

(LKFSB) — "Kaunaer Zeitung" geg. 7 d. paskelbė, Vienintėlė Lietuviška Užeiga McKees Rocks

"McKees Rocks Hotel" JOHN DARGIS, Sav. 107 Chartiers Avenue, McKees Rocks, Pa. Phone: FE. 1472

Kraus V. J. KRAUZLIS, Sav. JEWELER Expert Watch Repairing SILVERWARE — CLOCKS "IT PAYS TO COMPARE OUR PRICES." THE FINEST QUALITY OF MERCHANDISE OBTAINABLE Everglade 4850 1816 Carson Street, S. S. Pittsburgh, Pa.

Haser Funeral Home MES ESAME DĖKINGI UŽ JUSŲ BIZNĮ AMBULANCE SERVICE 512 Chartiers Avenue, McKees Rocks, Pa.

Lietuvis Laikrodininkas Iron City Clock Hospital John Kamarauskas EXPERT REPAIRERS CLOCKS, WATCHES AND JEWELRY 2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.

Phone: Federal 1622

Pittsburgh'e ir Apylinkėse Apsidairius

ATTENTION

Our Lady's Sodality of St. Casimir's Church cordially invites everyone to attend the Card Party and Bingo to be held at St. Casimir's School Hall on Thursday, September 9 at 8:30 p.m. Admission 35 cents. Prizes — GALORE! Tasty refreshments will be served to top the affair.

SLA 353 Kuopa Pittsburgh'e paskyrė auką A. L. Tarybai

SLA 353 kuopa, nors skaičiūmi nedidelė, (turi 30 narių) ir kasoje turi apie 20 dolerių, tačiau iš savo menko izdo paskyrė \$5 ALT reikalams. Delegatū išrinko Jona Dargį žinoma biznierių iš McKees Rocks, Pa.

353 kuopą prieš 12 metų įkūrė Povilas Dargis, kuris nuo kuopos įkūrimo iki šios dienos yra mūsų kuopos pirmininku, o taip pat per paskutinius 3 metus ir SLA 3-čio apskr. pirm.

Mes tikimės, jog ir 3-čias apskritys ateity galės prisidėti su auka, tačiau dabar apskričio valdyba, be apskričio suvažiavimo, neturi galės pinigų jokiems reikalams skirti, mat toks yra apskričio suvažiavimo tarimas ir jis praktikuojamas per keletą paskutiniųjų metų.

Trečio apsk. suvažiavimas įvyks gruodžio mėnesyje, todėl tikimės jog delegatai nutars prisidėti su stambesne auka Lietuvos reikalams.

Pittsburghietis

NUSTATYS KAINAS VARTOTIEMS AUTOMOBILIAMS

WASHINGTON, rugp. 4. — Kainų administracijos ofisas netrukus rengiasi, kaip sakoma, uždėti "tūbas" vartotiems automobiliams. Vadinasi, bus nustatytos kainos, kurių turės laikytis automobilių pardavėjai.

NACIAI DAR LABIAU SUKLAUSOMYBEI ATGAUTI

(LKFSB) — "Kaunaer Zeitung" geg. 7 d. paskelbė,

kad visoje Lietuvoje įvedami baudžiamieji Vokietijos įstatymai. Jais einant gyventojų laisvė dar labiau suvaržoma ir raitkomos griežtos baudsmės už netgi menkus nusikaltimus. Iš Stockholmo praneša, kad vokiečiai Lydoje sušaudė 36 politinius kalinius.

NACIAI SIUNČIA KARIUOMENĖ ITALIJON

Stockholmas, Švedija, — rugp. 5 d. — Iš Romos parvykusieji keleiviai tvirtina, kad vokiečiai siunčia naujas divizijas į Italiją.

Apskaičiuojama, kad dabar vokiečiai turi nuo 15 iki 18 nacių divizijų, kas sudaro apie 270,000 kareivių.

Vokiečiai rengiasi įsistiprinti Po upės slėnyje.

MUSSOLINI LAIKOMAS SU ŽMONA

LONDONAS, rugp. 6 d. — Benito Mussolini kariškių yra laikomas didelėje Monte Mario viloje, patyrė britų korespondentai iš patikimų šaltinių.

Monte Mario randasi pačioje Romoje. Kariškiai leidu Mussolinio žmonai apsigyventi kartu su buvusiu diktatorium.

Mussolini prašė išleisti jį bet Badoglio valdžia nesutiko išleisti buvusio diktatoriaus.

BIELGORODE EINA KOVOS, SAKO NACIAI

NEW YORK, N. Y., rugp. 6 d. — Vokiečių radijas šandien paskelbė, kad Bielorode fronte eina labai atkaklios kovos su puolanieiais rusais.

Vokiečių štabas tvirtina, jog liepos mėnesį jiems pavyko paimti nelaisvėn 69,164 raudonosios armijos kareivius.

Tuo pačiu metu naciai eš išnaikinę, 7,847 rusų tankus.

SKUBIAI PARDUODAMAS MŪRINIS NAMAS

Liotas 120 x 160 patalpos 14 kambarių dėl 3-ju šeimų. Rendoris neša į mėnesį \$140. Parsiduoda už \$13,500. Telefonuokite — Linden 3968-J

F. RODGERS TAVERN

WE SERVE BEER LIGHT LUNCHES — and — LIQUORS 136 South 21st Street SOUTH SIDE PGH., PA. Phone HEMlock 6654

LIETUVIŠKA — UŽEIGA GRANT AVENUE HOTEL

A. SLAVIN, SAV. "CHOICEST LIQUORS, WINES & BEER" 18 West Grant Avenue DUQUESNE PENNA.

Pvt. Norman Chesnick, 18 metų jaunuolis kariuomenėje tarnauja jau antras mėnuo. Jis lankė New Kensington High School ir New Kensington Mokyklą. Būdamas mokinys buvo šauktas į tarnybą. Rašo iš kariuomenės, kad jam gerai sekasi ir viskas patinka, ir 10 svarų daugiau sveria. Tai dabar lauk-

sime kol Normanas parvažiuos kada ant "furlough." Jo antrašas: Pvt. Norman Chesnick 33673667 Btry-C 796 A.A.A. AW. BN. Camp Stewart, Georgia Tėvai Mr. ir Mrs. Alfonsas Chesnikai gyvena 1740 Rebecca St., New Kensington, Pa.

Jusu \$ Doleriai

Sumokėti už Apraudą YRA ĮVESTUOTI! UNITED STATES WAR BONDS

Štai kurie pirko aprauda per — C. K. PIKIEL — ir ju sumokiet pinigai yra įvestuoti į U. S. 2nd War Loan Bonds.

Mr. & Mrs. W. A. Sabat Mrs. D. Gerbius Mr. & Mrs. B. Nedzinskas Mr. & Mrs. A. L. Slavin Mr. & Mrs. A. M. Palupis Mr. & Mrs. H. M. Nolte

121 So. 22nd St. S. S. Pittsburgh, Pa. Office Hours: 9 to 5 Daily — Tues. and Thurs. 9 to 9 Telefonas: EVerglade 2300

DUQUESNE PILSENER

100 proc. unijos išdirbystė "Tai geriausias alus šiame mieste!" DUQUESNE BREWING CO Pittsburgh, Pa.

LIETUVIŠKA BUČERNĖ IR GROSERNĖ STANLEY'S QUALITY MARKET STANLEY SIMONAVIČIUS, Savin. Pirmos rūšies prekės, švariai užlaikomos ir daug pigiau kaip kitur Tel. HEMlock 1328 2100 CARSON ST., S. S. PITTSBURGH, PA.

A. L. WENSLOVAS Lietuvis Graborius Laisniuotas Laidotuvių Direktorius. Nauja moderniška kopyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą Tel. HEMlock 0203 2128 CARSON ST., PITTSBURGH, PA.

LIETUVIŠKA KAVINĖ IR RESTORANAS FIFTH AVENUE CAFE Savininkas John Jeznis Skanus gėrimai ir šviežius valgiai. Priimame užsakymus banquetams, vestuvėms, sukaktuvėms, vakarienėms, del 350 žmonių iš karto. FIFTH AVENUE AT FRANKSTOWN, PITTSBURGH, PA. Tel. EM. 9858

Pulk. K. GRINIUS

Kaip Prasidėjo Dabartinis Karas?

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

anuometinių reiškinį švie-
soje galima nesvyruojant
tvirtinti, kad vokiečiai nenorėjo iš savo nagų išleisti Lietuvos. Ta prasme, reikia manyti, jie darė, ką galėjo. Apie tą laiką net buvo pasirošę išsiskirti tuometinį Lietuvos užsienio reikalų ministrą Juozą Urbšį. Spėjama, Lietuvos - Vokietijos "sąitams" eventualiai sukonsoliduoti. Sakau "spėjama", nes tikrovėje šio vizito tikslas taip ir liko neišaiškintas. Į ministerio Urbšio naturalų prašymą preliminariai suprecizuoti vizito tikslus, p. von Ribbentrop taip ir nesiteikė atsakyti.

Ta proga reikia pasakyti, kad kai kurie objektive mažiau užinteresuoti asmenys dar ir šandien bando ministeriui Urbšui kaltės šeršeli mesti. Girdi, dėl jo nerūvotumo ir nerūvotumo būti Lietuva liko rusams priskirta. Yra tai tuščias, nieku nepagrįstas kaltinimas. Tiesa, šios naujos krizės metu vieną gražią dieną į Daniją liko skubiai iškviestas tuometinis Lietuvos Pasiuo-
tyns Berlyne plk. K. Škirpa. Bet tik tam, kad už 24 valandų ir vėl grįžtų atgal Berlynan. Mat, į protarpį krizė išsprendė žinoma prasme be to, kad Lietuvos pareigūnai savo reiatyviu svoriu ką nors čia būtų paveikę. Matomai, vokiečiams kitos išeities nebuvo, nes kas gi matė vokiečių geruoju nuo kono atsiskant.

Iš vokiškos sferos įtakos Lietuva liko galutinai perkelta į rusiškąją sferą. Tikrąją šio perijodo užkulisė sužinosime gal kiek vėliau, kai patys dalyviai pradės rašyti savo atsiminimus. Reikia manyti, kad ilgai laukti nereikės.

Mano nuomone, galutinį sprendimą čia iš dalies paveikė gal geopolitiniai, sakyčiau, strateginiai faktoriai. Naujų planų perspektyvoje (mat, vokiečiai ruošėsi, "all out" veiksmams vakaruose) vokiečiams buvo svarbiau rusus turėti Bugo nei Vislos riboje. Kitaip kalbant, vokiečių strategai laikė rusus sau mažiau pavojingais Lietuvoje, nei Lenkijos širdyje. Viskas, žinoma, lėmė išeinant iš pačios Vokietijos saugumo.

Ministerio Urbšio kritikaiems vertėtų atsiminti, kad vokiečiai tokias problemas, paprastai, sprendavo patys, mažesnių neatsiklausdami. Tam įrodymu gali būti nors ir Klaipėdos finalas.

Apsskritai, anų dienų įvykius sveika analizuoti išeinant iš bendros padėties. Bendrame įvykių fone Lietuva buvo tik nedidelis žirnelis, juoba, kad vokiečiai jau papildomai save kreditaivo didžiuliais Lenkijos plotais su 5,000,000 gyventojų.

Tolesni įvykiai visiems gerai žinomi: rugsėjo 27 Ribbentrop antrą kartą nuskrido Maskvon. Ten galutinai buvo susitarta visa eile svarbių klausimų. Tame skaičiuje ir Sovietų įgūlių klausimu Pabaltijy. Ten buvo duotas impulsas ir rusų ginkluo-

tiems mėginimams Suomijoje.

Trumpai kalbant, antras vokiečių-Sovietų susitarimas Lietuvos likimą lėmė iki pat 1941 metų birželio 22, ta me skaičiuje ir sovietų okupaciją. Mat, vokiečiams rūpėjo galimai greičiau išspręsti vakarų kompleksus, pirmo eilėn-Angliją. Su rusais jie tikėjosi atsiskaityti vėliau, greičiausiai, 1940 metais, kai Anglija turėjo būti paklupdyta. Likimo buvo lemta kitaip - Anglijos nepaklupde, už 20 mėnesių vokiečiai buvo priversti pradėti rytų kampaniją. Ši kampanija tebesitęsia ir šandien.

Šiaip ar taip besvarstant, mums, Pabalčio gyventojams ar iš jų kilusių atniamams, pravartu atsiminti, kad šio karo tiesioginiu iniciatoriumi yra vokiečiai ir tik vokiečiai. Tiesa, Lietuva begaliniai nukentėjo nuo sovietų. Kiek ilgesnė Sovietų okupacija, tikriausiai, būtų reikšusi galutinį tautos išnaikinimą. To nepaisant, mūsų tragedijoje yra du veikiamieji ir neišskiriamieji kaltininkai: vokiškieji naciai ir rusiškieji komunistai. Linksnuoti antruosius, pamirštant pirmuosius, būtų istoriniai neobjektivy. Toks protavimas prilygtų mažam vaikui, kuris, užuot kaltinęs jį iš pasalų pastūmėjusį kidnaperį, visą pyktį nukreiptų į skaudžiai jį užgavusį stalo kampa. Šiame atvejuje - žiauriają meška.

VOKIEČIAI BĖGA IŠ ITALIJOS

BERNAS, Šveicarija, rugsėjo 4. - Sakoma, ką pasėsi, tą ir piauši. To posakio teisingumą vokiečiai jau pradeda ant savo kailio jausti. Ir tai yra tik pradžia.

Italijoje priskaitoma 20,000 civilijų vokiečių. Iš savo konsulų jie gavo paraginimą, kad kaip galima greičiau Italijos teritoriją apleistų.

Tas paraginimas daromas ne taip tik sau, o dėl to, kad neapykanta prieš vokiečius Italijoje didėja kas valandą. Milane ir kai kuriuose kituose miestuose vokiečiai bijosi ir gatvėje pasirodyti, nes italai juos tuoj apstumdo.

Neapolyje pradėjo "prapulti" vokiečių kareiviai. Spėjama, kad juos kidnepinio italai ir laiko kaip įkaitus.

ŠV. TĖVO ATSTOVUI ĮTEIKTAS VEIKALAS APIE AMER. LIETUVIŲ DARBUS

(LKFSB)—Kun. Dr. Končius besilankydamas pas Šv. Tėvo atstovą Vašingtone arkiv. Cicognani, įteikė Jo Elks celencijai naujai išleistą knygą "Amerikos Lietuvių Darbai." Šis 336 puslapių veikalas yra kelių dešimtmėčių lietuvių katalikų kultūrinio darbo apžvalga, turi daug informacinės medžiagos ir visada pasiliks svarbiu leidiniu lietuvių tautos istorijos srityje. Jį galima įsigyti "Amerikos" spaustu vėje. (Kaštuoja 2 dol.).

Amerikos Lietuvių Konferencijos Rengimo Komitetas, Pittsburgh, Pa.

Į Amerikos Lietuvių Visuomenę.

(Amerikos Lietuvių Konferencijos Rengimo Komiteto veikiančio Pittsburgh'e atsisaukimas!)

Amerikos Lietuvių Taryba įgalio mus rūpintis Amerikos Lietuvių Konferencijos įvykstančios rugsėjo 2-3 d.d. Pittsburgh'e, Pa., prirengiamaisiais darbais.

Visi supranta, kad nuo tinkamo konferencijos prirengimo daug pareina ir jos pasekmės.

Šiandiena, daugiau negu kada nors, nacių pavergtoji Lietuva yra reikalinga Amerikos Lietuvių pagalbos. Mūsų broliai ir seserys Lietuvoje į mūsų veikimą deda dideles viltis ir laiko mus savo išgelbėtojais iš okupantų nagų.

Todėl ir būsiančios Konferencijos planuojamieji Lietuvos vadavimo darbai, nuo kurių tinkamo ir sekmingo įvykdinimo daug priklauso kelių milijonų mūsų tautiečių ateitis, turi susilaukti Amerikos lietuvių visuomenės didesnio dėmesio ir prielankumo.

Tas visuomenės prielankumas mūsų namų turėtų pasireikšti dviem konkrečiais būdais:

1) Kiekvienos Amerikos lietuvių kolonijos draugijos, kuopos, ar klubai turėtų, neatsidėliodami paskirti savo delegatus į konferenciją, ir daboti, kad išrinktieji delegatai tikrai į konferenciją nuvyktų. Tik atstovais gausios konferencijos nutarimai gali turėti pagaiduojamą svorį tarptautinėje plotmėje.

2) Draugijų veikėjų ir delegatų garbingas uždavinys, atvažiuojant į konferenciją atvežti kad ir nedidelę sumą aukų Amerikos Lietuvių Konferencijos su planuotiems darbams finansuoti.

Jeigu tik po kelolika dolerių atvež kiekvienas delega-

tas, tai Tarybos kasa vienukart padidės keliais tūkstančiais doleriu.

Rengimo komitetas mano, kad gerb. kolonijų veikėjai ir delegatai neatsisakys tokiam kilniam tikslui paprašyti aukų iš savo kolonijos draugijų ir pavienių patriotiškai nusiteikusių lietuvių. Tuo būdu bus padetas stiprus pamatas Amerikos Lietuvių Tarybos organizacijai, kuri stovi priešakinėse eilėse Lietuvos vaduotojų.

Toliau konferencijos rengimo komitetas maloniai prašo drągiųjų išrinktųjų delegatų tuojau pranešti Komiteto Sekretariatui (119 So. 22nd Street, Pittsburgh, Pa. Tel. Hemlock 3121) viešbučio kambarių ir bankieto tiktųjų rezervacijąs.

William Penn Viešbučio (Hotel) kainos yra sekančios: Pavieniam svečiui kambarys - \$3.85, su dviem lovom \$5.50; o norintieji nakvoti grupėmis, po 4-5 asmenis kambaryje, mokės tik \$2.00. Rašydami apie kambarių rezervacijąs prašome pažymėti kokios kainos kambarį ir kelioms dienoms norėtų met gauti.

ITALIJA KARIAUSIANTI

MANDRIDAS, rugs. 4 d. - Atvyksta čia įtalai sako, jog maršalas Pietro Badoglio įsteigęs griežiausią militarinę diktaturą. Jei po Mussolinio režimo susmukimo atrodė, jog demonstracijos ir kylančios riaušės privers naująją valdžia be sąlyginiai sąjungininkams pasiduoti, tai dabar to pasakyti nebegalima. Badoglio valdžia sustiprėjusi ir griežtomis priemonėmis atsteigusi tvarką.

Nors žmonės taikos ir laiba geidžia, vienok, sako tie italai maršalas Badoglio griežtai priešinasi besąlyginiam pasidavimui. Tokiu būdu karas su Italija eis ir toliau. Kaip ilgai Italija pajėgs priešintis, tai, žinoma, kitas klausimas.

Konferencijos pirmos dienos (rugsėjo 2 d.) vakare įvyks iškilmingas bankietas, dalyvaujant Amerikos Valdžios atstovams ir gausiniam svečių iš Pittsburgh'o ir apylinkių. Bankieto, tiktio kaina - \$3.50, kurį galima bus įsigyti prie registracijos stalo. Kadangi dabar labai sunku su maistu, tai visi delegatai yra prašomi išanksto, bent vieną savaitę prieš konferenciją, pranešti mums apie bankieto tiktųjų rezervacijąs.

Užsakydami tik tiek blūdų (plates) kiek delegatai ir svečiai bus užrezervavę. Rengimo Komiteto raštinės adresas: 119 So. 22nd St., Pittsburgh, Pa. ("Lietuvių Žinių" redakcijos ofise) tel. He 3121.

Iki malonus pasimatymo Konferencijoje, Rengimo Komiteto prezidiumas
Pirm. - Paul Dargis
Sekret. - J. Tamkevičius
Izdin. - P. Pivaronas

Šveicarijos šventė

(LKFSB) - Geru ketvirtadaliu mažesnė už Lietuvą, Šveicarija turi kiek daugiau gyventojų: keturis ir ketvirtadaliu milijono. Prisimenamą tą nuostabų Alpių kraštą, nes rupiučio 1 d. Šveicarija šventė savo šventę, prirengiančią 1291 metų pirmą rugpiučio, kada buvo įkurta Šveicarijos konfederacija. Tai viena iš pačių seniausių Europos demokratijų, kurioje darniai jau septintas šimtą metų toj pačioj valstybėje sugyvena vokiečiai, prancūzai ir italai, kurie dabar liko viena šveicariečių tauta.

Viso pasaulio turistus, tačiau metu traukia gražiosios 70 Alpių viršūnių, kurios padengtos sniegu, miškais, tarp kurių šniokšdamas raganosi kalnų upės, žaliuoja gerlingi slėniai, kur girdisi besiganančių karvių skambalėliai. Šveicarija garsi ne tik savo gražiais ežerais, ne tik skaniu vynu ir puikiais sūriais, bet ir aukštu kultūrinu gyvenimu. Jos universitetai-vieni garsiausių Europos miestuose, kuriose gimė dešimtys tūkstančių Baltijos tautų kankinių, "apgyvendintų" Rusijos Arktiko srityje ir sukirti, kad Lietuv, Latvija ir Estonija būtų priimtos į Jungtinių Tautų eiles."

Reikia pagirti New Yorko Lietuvių Tarybą ir jos pirmininką, kad taip efektingai iškelė Lietuvos reikalus didžiausiam ir įtakingiausiam dienraštyje Ameriko-

jų lietuviškų įstaigų užgimimą. Demokratiškas laisvų šalis-šveicarija yra katalikiškas kraštas, daugiau kaip keturi milijonai jos gyventojų yra katalikai.

Šveicarija yra labai surišta atgimimu. Čia buvo susibūrę lietuvių patriotų jauniosios jėgos ir čia per Didįjį karą ir jo pabaigoje buvo lietuvių informacijų, iš dalies, ir politinio veikimo centras. Šveicarija mums yra davusi ne vieną nuoširdų prietelių, kaip prof. Eretą, prof. Seną, kurie vedę lietuvautes visokiais būdais paremia Lietuvos reikalus. Šveicarija yra vienas iš šnedaugelio Europos kraštų, kur dar šiaip taip gali laikytis Lietuvos atstovybė. Dabar Šveicarijai, apsuptai nacių ir fašitų, sunkios dienos. Kada Hitleris vieną po kitos grobstė Europos valstybes, kaškas paklausė vieno vokiečių generolo, kodėl jie neužima Šveicarijos, nazis gi atsakė:

- Kam mes turime atakuoti keturis milijonus katalinų, kurie ne tik dėl mūsų dirba, bet dar ir patys maistu pasirūpina."

Tas atsakymas ne tiek tikrovę pavaizduoja, kiek nacių norus, siekimus, bet jų galybė jau braška ir mes Šveicariją vėl matysime išsilaisvinusią iš ašies replių, vėl virstančią tarptautiniu centru ir įrodančią, kaip gražiai gali gyvuoti ir mažosios valstybės.

Lietuvių balsas didžiausiam dienraštyje

"The New York Times" rugpiučio 2 d. laidoje įdėjo ilgoją kun. Norberto Pakalnio, New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininko, laišką su antrašte - "Plea for Baltic Countries."

Laiškas parašytas Lietuvos, Latvijos ir Estijos de jure pripažinimo 21 metų sukaktį minint.

Atpasakojus kaip didelę pažangą buvo padariusi Lietuva laisvo ir nepriklausomo gyvenimo laikotarpiu, priiminus sutartis su Sovietų Rusija ir jos pažadus, kuriuos sovietai sulaužė, tesingai pabrėžia, kad nei Lietuvos, nei kitų Baltijos kraštų žmonės nenori, kad jų kraštai būtų sujungti su Rusija, bet trokšta būti išlaisvintais iš nacių okupacijos ir atsteigti laisvą ir nepriklausomą Lietuvos valstybę. Jų viltys yra sudėtos į Atlanto Čarterį. Rašinys baigiamas svarbiu pareiškimu: "... mes norėtume garsinti savo viltį, kad Sovietų Rusija pašalins vienintelę nesutikimo kliūtį Jungtinių Tautų stovykloje, atsisakydama nuo savo imperialistinių siekimų prieš Baltijos valstybes. Iš tiesų, jau laikas Sovietų vyriausybei išlaisvinti dešimtis tūkstančių Baltijos tautų kankinių, "apgyvendintų" Rusijos Arktiko srityje ir sukirti, kad Lietuv, Latvija ir Estonija būtų priimtos į Jungtinių Tautų eiles."

Reikia pagirti New Yorko Lietuvių Tarybą ir jos pirmininką, kad taip efektingai iškelė Lietuvos reikalus didžiausiam ir įtakingiausiam dienraštyje Ameriko-

Iš Du Bois'o Padangės

Artėjo prie Viešpaties Stalo ir priėmė Šventąją Komuniją.

Rugpiučio aštuntąją, šešiomadienį, Šventojo Vartų Draugijos nariai tuo pačiu laiku taip pat in corpore artėjo prie Viešpaties Stalo ir priėmė Šventąją Komuniją Mūsų kareiviai

Kareivis Albertas S. Kvederavičius baigė "basic training preparatory for combat duty with an armored unit" Ta proga kareivio Alberto paveikslas tilpo vietos dienrašty "The Courier and Press." Jis dabar nukeltas Fort Knox, Kentucky.

Džiugu, kad korporalo Williamas P. Lukasevičius anot to paties dienraščio "has been promoted to the rank of staff sergeant, after completing training at Miami Beach, Florida. He is now stationed at Tomka, Wisc."

Sveikiname mūsų tautiečius kareivius, kurie darydami gražią pažangą Dėdės Samelio tarnyboje, tuo pačiu kelia ir lietuvių vardą.

Pamaldos už kareivius ir už taiką

Pirmasai mėnesio penktadienis, kaip visada, aukojamas Šv. Jėzaus Širdžiai.

Tą pirmąjį penktadienį, val. ryte, kleb. kun. Mykolas J. Urbonas atnašavo gieslę šv. mišias už visus kareivius, maldaujant, kad baigtųsi žiauriausias karas pasaulyje, kad Gerasai Dievas būtų maloningas visoms pavergtomis tautoms, kad karą laimėtų kariaujančios tautos už keturias laisves demokratija, kad taika ir ramybė užviešpatuotų pasaulio tautose.

Šv. mišių metu, daug maldžių žmonių, kaip šešiomadienį, artėjo prie Viešpaties Stalo, aukodami Šventąją Komuniją ta pačia celiabranto intencija.

Po pamaldų, kleb. kun. Mykolas J. Urbonas skaitė trumpą, bet reikšmingą pamokslą tretininkams, pasidamas mėnesio globėją, kaip pat intenciją melstis už taiką pasaulyje. Po ko, kleb. kun. Mykolas J. Urbonas tretininkams sutarė Generalinę Absoliuciją.

ITALIJA REIKALUOJA KAD KARALIUS IR BADOGLIO REZIGNUOTŲ

LONDONAS, rugs. 4 d. - Iš Šveicarijos čia gauta žinia, kad Milane, Turine ir kituose miestuose prasidėjo bruzdėjimas. Nežiurint spresijų, minios žmonių demonstravusios gatvėmis reikalavusios, kad karalius abdikuoūtų ir maršalo Badoglio valdžia rezignuoūtų. Visur demonstrantai reikalauja taikos.

Sakoma, kad kareiviai kartais išskirstė dokų biniskus, kurių demonstracija buvo nukreipta Badoglio valdžiai. Sustarėme su kareiviais buvę sta apie 100 žmonių.

BERNOTAS BROS.
Painting Contractors
- OF -
HOMES, CHURCHES, SCHOOLS, THEATRES, BUILDINGS, ETC.
Free Advice and Estimates Furnished on all Work.
WE CARRY A COMPLETE LINE OF BEST PAINTS
HEmlock 2812
22nd and Wharton Sts., South Side Pittsburgh, Pa.

JUBI
Sių metų
kilmė
Albavi
piūčio
nio ir
Sv. Anta
klebonas
Kleb. P
tūti Diev
vių para
ir išgani
giausią la
dos para
lapiuose
das pažy
raidėmis.
Kun. J
Daug J
mirus, Jo
Stritch,
diena, 19-
nusipelnu
bavičių p
lietuvių
Cicero, Ill
liai garbir
Kur nė
tiečių, J
lietuvių p
daugiausi
Cicero a
kunigas
Sv. Anta
joje nėra
bet yra nė
klebonas
prielankus
patingas,
biūlingo,
jauties ka
nuostabu,
tuoniolikt
bet ir Ci
žino ir my
nytoja ir v
Jam atė
nauti, net
tainė, ba
naujintas,
mokykla g
je. Gi para
nėra.
Parapiji
bia ji, tuo
savuosius
tardamas:
"Aš Sv.
dabar nei
viena ar k
cagoje."

JUBILIEJATAS KLEB. KUN. IGNAS ALBAVIČIUS, PH. D.

Šių metų liepos 31 dieną lietuvių visuomenė didelėmis iškilėmis minėjo didelį nusipelnusį kleb. kun. Igną Albiavičiaus gimtadienį ir vardinių sukaktis, ši rugpjūčio 1 dieną iškilmingai pagerbė garbingojo tėvynainio ir dvasios vado 30 metų kunigystės jubiliejų.

(Tęsinys iš pereito Nr.)

Sv. Antano parapijos klebonas

Kleb. kun. Ignui Albiavičiui Dievo Apvaizdos lietuvių parapijoje teko gyventi ir išganingai darbuotis ilgiausią laiką. Dievo Apvaizdos parapijos istorijos puslapiuose garbingasai jo vardas pažymėtas auksinėmis raidėmis.

Daug nuveikusiam kleb. kun. Jeronymui Vaičiūnui mirus, Jo Ekscelencija S. J. Stritch, D.D. gruodžio 15 dieną, 1940 metais, dideliai nusipelnusį kunigą Igną Albiavičių paskyrė Sv. Antano lietuvių parapijos klebonu, Cicero, Illinois, kur iki šioliai garbingai tebeklebonauja.

Kur nėra tų Aštuoniolikiečių, Jie visose Chicagos lietuvių parapijose. Bet jų daugiausia tur būt atsikėlę Cicero apsigyventi. Todėl, kunigas Ignas Albiavičius Sv. Antano lietuvių parapijoje nėra naujas klebonas, bet yra ne svetimas. Gi pats klebonas tokis pat meilus, prielankus, energingas, simpatingas, prietelingas, kad bičiulingoje tu draugystėje jauties kaip saviškis.

Nenuostabu, kad ne vien iš Aštuonioliktosios atsilikusieji, bet ir Ciceriečiai lietuviai žino ir myli gerąjį sielų ganytoją ir vadą.

Jam atėjus į Cicero klebonauti, netrukus įrengt svetainė, bažnyčios vidus atnaujintas, pati parapija ir mokykla geriausiai stovynę. Gi parapijos skolos beveik nėra.

Parapijiečiai dideliai gerbia jį, tuo pačiu ir jis myli savuosius lietuvius, prasi-tardamas: „Aš Sv. Antano parapijos dabar nemainyčiau nė su vienu ar kita parapija Chicagoje.“

Jubiliejo svetingumas ir uolumas pastoracijoje

Nenorint persasi nepapras-tas D. G. Jubiliejo svetingumas. Tas jo svetingumas ir prietelingas pagarsėjęs ne vien čia Amerikoje, bet ir Europoje. Ypa-tingai Aštuonioliktoji, bū-tent, Dievo Apvaizdos para-pijos klebonija visada būda-u pilna svečiais. Ten viešėjo ir pietavo didikai, Bažnyčios dignitoriai, valstybių atsto-vai ir pareigūnai, diploma-tai, kunigai, rašytojai ir žur-nalistai, biznieriiai, profes-i-jonaliai, studentai ir d.k. Nūngi, Sv. Antano parapijos klebonija, Ciceroj, neprara-do to savito svetingumo. Ta-sai nuoširdus klebono sve-tingumas ir prietelingas laimėjo daug draugų, biči-lių ir gerbėjų.

Ne vien nepaprastas jo svetingumas ir nuoširdus prietelingas plačiai iš-garsėjo, bet ir kilni jo asme-nybė yra idealinga, kuri ki-tus žadina tapti kūrybin-gais ir idealiais, vadaujantis antgamtinių motyvų.

Už vis daugiausiai žymė-tinas jo uolumas pastoraci-

joje. Iškilmės bažnyčioje ir išpažinčių klausimas visada turi skirtą savo laiką, ligo-niškų lankymas punktuaiš-kas, didelis rūpestis kreipia-mas visiems parapijiečiams patarnauti ir daug pasiau-kojama moralinei jaunimo būklei.

Klebonaujant naujoje Sv. Antano lietuvių parapijoje, D.G. Jubiliejatui teko daug ko pergyventi. Štai, balan-džio 3 dieną, 1941 metais, jis rašo man: „Aš prieš porą dienų vėl turėjau pergyventi tragediją, tai yra a.a. Kun. Jono B. Klorio mirtį. Gavo širdies ataką ir į porą dienų apleido šį pasaulį. Gali įsi-vaizduoti, kaip aš jaučiausi ir Ciceros žmonės, kurie per keturius mėnesius net du kunigus palaidojo. Su juo mirtimi mano darbas para-pijoje pasunkėjo... Taigi, daug darbo reikės pačiam nuveikti, kurį seniau atlik-davo a.a. kun. Jonas B. Kloris...“

Uoliai dirbo su viršum 15 metų Lietuvių R. K. Labdarybės Sąjungai.

Kleb. kun. Ignas Albiavičius uoliai dirbo su viršum 15 metų Lietuvių R. K. Labdarybės Sąjungos gerovei. Sumanioje jo vadovybėje, Lietuvių Katalikų Labdarybės Sąjunga išgyjo 250 ake-rių žemės netoliese -23 gat-vės, kuri vadinasi MsCarthy Road, sutvarkė ūkį, pasta-tus, ir 1939 metais pradėjo Senelių Prieglaudos rūmų statybą.

Praėjusių metų kovo 25 dieną teko man aplanky-tuos Senelių Prieglaudos rū-mus. Tai įspūdingas Lietu-vių Labdarybės Institutas lietuviams seneliams pri-glausti.

Senelių Prieglaudos rū-mai išorėje atrodo monu-mentalinis lietuvių katalikų labdarybės institutas, kuris, kuomet bus baigtas ir įreng-tas, lietuviams seneliam sau prieglaudą, ir maldingos jų sielos maldaus Gerojo Dievo palaiminti tuos, kurie uoliau savo darbu ir nuoširdžiu duosnumu realizavo tą idea-lingą būveinę senatvės susi-laukusiems tautiečiams.

Tokios lietuviams Seneliams Prieglaudos nerasi plačioje Amerikoje, nė Euro-poje. Tai garbė Chicagos lietuvių katalikų dvasiški-jai ir garbė lietuviams katalikams, kurie nepaprastu savo duosnumu realizavo to-kią modernią Seneliams prieglaudą. Tuo labiau di-desnė garbė eina Lietuvių R. K. Labdarybės Sąjungai, kurios pionierių vadų inci-jatyva ir ryžtingu darbu rea-lizuotas toksai idealingas kūrybingumas, reikalaujas nuolatinio pasiaukojimo ir nepalausiamo darbingumo. Tai istorinis paminklas! Jis ateinančio m s k a r t o m s skelbs nepaprasto jų pasi-aukojimo ir sunkaus darbo nuopelnus.

Kaip tikrovėje reiškiasi visa

Tie Senelių Prieglaudos rūmai, tai D. G. Jubiliejo didingo pasiaukojimo, ener-gingo veiklumo ir sumanių vadovybės daviniai! O kad tai lietuvių katalikų nuosa-lyybė, tuo reikšmingesnė ir meilesnė ir savesnė. Tai į-kvėpimas ne vien seniesiems bet ir jauniems atvažiuoti į tą idealingą vietą ir susido-mėti ta paminkline sene-liams buveine. Čia kūnu su-tvirtėsi ir dvasia susizavėsi.

Nors liepos 31 dieną kleb. kun. Ignui Albiavičiui su-kanka jo gyvenimo 53 metai amž., bet jis atrodo gražioje sveikatoje, yra energingas ir kupinas aukštai užsimoji-mais ir kilniais pasiryži-mais.

Reikia nepamiršti, kad D. G. Jubiliejas ilgais metais daug darbo ir jėgų yra įdė-jęs ALRK Federacijoje, Tau-tos Fonde, Tautos Taryboje, ALRK Susivienijime, L. V. organizacijoje, ALRK Motė-rų Sąjungoje, Lietuvių Ku-nigų Vienybėje, lietuvių spaudoje, katalikų veikimo apaštalavime, visuomenėje dirvoje ir visuose kultūros darbuose. Be to, nuo pat Sv. Kryžiaus lietuvių ligo-nės įsteigimo, jis buvo pas-kirtas Jo Eminencijos Jur-gio kardinolo Mundeleino Egzekutyvio Komiteto na-riui. Žymėtina, kad pirmojo pasaulinio karo metu, jis su kitais tėvynainiais važiavo į patį Vashingtoną, kad iš-galingos Jungtinių Valsty-bių valdžios laimėti Lietu-vai prielankaus pritarimo, kad ta valdžia padėtų Lietu-vai kovoje prieš nevidun-priešus ir kad ji Lietuvą pri-pažintų de jure.

Lapkričio 25 dieną, 1937 metais, kai kun. Ignas Albi-avičius garbingai minėjo nuo-pelningos savo kunigystės Sidabrinį Jubiliejų, aukšto-ji Bažnyčios vyriausybė ne-pamiršo dideliai nusipelnu-sio Jubiliejo. Gi buvusioji Lietuvos valdžia jį pakėlė į D. L. K. Gedimino ordino Rikijus.

Mano mintys skrieja į Ciceros padangę

Kai atmintinųjų ir jubi-lijinių pagerbtuvių garbin-gomis iškilėmis plačioji lietuvių visuomenė ir Baž-nyčios dignitoriai visuome-niškai pagerbia didelį nu-sipelnusį didįjį lietuvių tė-vynainį ir garbingąjį klebo-ną kunigą Igną Albiavičių, mano mintys skrieja į Cice-ros padangę ir skleidžiasi a-pie senąjį mano prietelį ir jubiliejatą, kuris savo darbu nuopelnais pagarsėjęs ne vien čia Amerikaje, bet la-bai daug nusipelnęs ir Lie-

Nuo pat atvažiavimo į Jung-tines Valstybes, jis nenuils-tančiai ir išganingai darba-vosi lietuvių katalikų para-pijoje, jungdamas ir organi-zuodams tautiečius. Nuo-pelningi jo darbai reiškiasi ne vien parapijoje, bet ir ki-tose viešose įstaigose ir or-ganizacijose. Juk jis be galo daug dirbo ir daug pinigų yra įdėjęs net į tą pačią Lie-tuvių R. K. Labdarybės Są-jungą, kuriai nuolatais dir-bo per su viršum 15 metų. Gausingam jo duosnumui nėra kito lygaus. Jis duos-niai aukojo įvairiems fon-dams, vienuolijoms, kolegi-joms, akademijoms, studen-

tams, vargšams ir skur-džiams, Niekas nesuskai-čiuos, kiek jis dirbo ir auko-jo Tėvynės Lietuvos laisvės ir kultūros reikalams. Jis va-davo ir dvasiškijai ir lietu-viams, visur pirmose eilėse pasižymėdamas garbinga inicijatyva, idealiu kūrybin-gumu, ryžtingu energingu-mu, nepaprastu pasiaukoji-mu, tauriu nuolankumu ir nuoširdžiu duosnumu. Ligi šiol gyvena ir dirba vien Die-vui ir Tėvynei. Jis yra vien-as iš kilniausių lietuvių kunigų ir nepalausiamas tė-vynainis darbuotojas. Jis garbingasai Lietuvos sūnus ir garbingasai Jungtinių Valstybių pilietis. Jis labai daug nuveikęs Dievo garbei, daug nusipelnęs mylimųjų savo tautiečių gerovei ir šio krašto tidi. Atetis jo var-dą minės su didede pagarba, nes jis — vyras, nepalausia-mas, kūrybingas, intelektual-alas, genialus, visada vadau-damasis antgamtinę krypti-mi, idealingas inicijatorius ir garbingasai pionierius!

Tuo tarpu, iš širdies gilu-mos D. G. Rikijui ir dideliai nusipelnusiam tėvynainiui Jubiliejatui kleb. kun. Ig-nui Albiavičiui, bendrai su kitais skaitlingais gerbėjais, iš Visagalio Dievūlio mal-dauju dar daug gražių ir nuopelningų, metelių gyven-ti gražioje sveikatoje, išga-ningai darbuotis Dievo ir Bažnyčios garbei, mūsų lie-tuvių išveijos gerbūviui, Tė-vynės Lietuvos naudai ir Jungtinių Valstybių ger-vei!

Kun. A. Tamoliūnas Armijos Generolai Nuvertė Mussolini

Kai liepos 25 d. staigiai „rezignavo“ Benito Mussoli-ni, tai spaudoje pasklido į-vairūs gandai apie fašistų diktatūros susmukimo prie-žastis. Viena versija buvo tokia, kad juodmarškinių „dučė“ nuvertė jo paties draugai: daugumą fašistų partijos Didžioji Tarybos balsavę prieš jį ir privertę jį pasitraukti.

Bet tai nelabai įtikinantis aiškinimas. Fašistų taryba buvo sudaryta iš Mussolinio pastumdėlių, kurie niekuo-met neturėjo savo nepriklausomos nuomonės. Jeigu, atė-jus krizei, jie drįso balsuoti prieš diktatorių, tai turėjo būti stipresnė jėga, kuri juos vertė taip elgtis. Žinomas farncuzų žurna-listas Pertinax, kurio straip-snis tilpo visoje cilėje Ameri-kos laikraščių pereiną šešta-dienį, rašo, kad iš neutralių šalių yra patirta, jogei Mus-solini pašalino ne fašistų „Didžioji Taryba“, bet kara-lius Viktoras Emmanuelis „su maršalu Badoglio ir tu-zinu Italijos generolu, stovė-jusių šalia.“

Mussolini reikalavo, sako Pertinax, kad būtų priimtas apsigynimo planas, dėl ku-rio jį buvo susitaręs su Hitleriu, Veronoje, už keleto dienų prieš liepos 25 d. Pa-gal šitą planą Ašies jėgos tu-rėjo pasitraukti į šiaurės Ita-liją, palikdamos pietinę ir centralinę Italiją be apgyni-mo; ir, be to, šitose Italijos dalyse turėjo but išardyti geležinkeliai ir sugriautos karo įmonės, kad jos nepa-

metų amžiaus, paliko Kau-ri praleisti susirašinėjimą ne ir mokosi gimnazijoje, bei kitiems organizaciniam darbams. Liepos 23 d. Chi-cagoje, buvo sušaukus vietos veikėjų pasitarimą. Bu-vo painforuota apie konfe-renciją ir jos paruošiamuo-sius darbus bei išrinkta spe-ciali propagandos komisija

Armijos generolai tam „že-mės svilnimo“ planui ne-pritarė ir pasakė apie tai Viktorui Emmanueliui.

Mussolini suareštuoja

Kai Mussolini atėjo liepos 25 d. pas karalių raportuoti jam apie susitarimą su Hit-leriu, kurį jisai padarė Verono pasikalbėjime, jisai rado karaliaus rumuose taip pat ir maršalą Badoglio. Tuomet, esą, atsitiko štai kas:

„Viktoras Emmanuelis pakartojo maršalo žo-džius, davusio jam patari-mą, ir atsisakė turėti ka-nors bendro su apsigyni-mo planu, išdirbtu Veronoje.

„Mussolini matyt, neži-nojo, kokia atmaina buvo įvykusi, ir išdidžiai pareiškė: 'Jūsų Didybė žino ger-rai, kad aš turiu Italiją savo kontroleje'.

„Ne“, atkirto Viktoras Emmanuelis, 'kontrolė ant Italijos yra mano ran-kose'.

„Tada karalius davė iš anksto sutartą ženklą ir į vidų įpuolė tuzinas ge-nerolų su revolveriais ran-kose. Manoma, kad jie iš-lydėjo Mussolini į kokią nors vitą, kurią jam gy-venti buvo paskyręs kara-lius, ir kad jie nuo to laiko turi nelaimingą diktato-rių sargyboje.“

Valdžia pasiėmė, karaliaus vardu, maršalas Badoglio ir jo talkininkai. Bet jie yra bejėgiai, nes jie neturi dau-giau kaip 1 2divizijų Italijo-je, kadangi didelė dauguma armijos yra išmėtyta Sicil-ijoje, Balkanuose, Dodecane-sė salose ir rytų fronte.

Badoglio nori, kad Italija pasitrauktų iš karo ir būtų „neutrali.“ Vokiečiams toks planas būtų labai patogus, nes tuomet jų frontas iš I-talijos pusės būtų saugus. Bet sąjungininkai su tuo nieku būdu nesutiks. Jie nori panaudoti Italijos teritoriją karui prieš nacius.

Iš "N-nų" SUSIDOMĖJO LIETUVOS IR VATIKANO SANTYKIAIS

(LKFSB) — Lietuvis jė-zuitas E. Montvilas, kuris kaiku-rį laiką profesoriavo Detroito universitete, o da-bar dirba West Baden kole-gijoje (West Baden Springs, Indiana), renka medžiagą nušvietimui Lietuvos santy-kių su Šv. Sostu. Jis ta tema planuoja rašyti disertaciją mokslo laipsniui gauti. Ma-lonu, kad Amerikos lietuviai savo mokslinėms studijoms temas pasirenka iš Lietuvos gyvenimo.

NELAIMINGA BOLŠEVIKŲ IŠDRASKYTA LIETUVIŲ ŠEIMA

(LKFSB) — Tarp daugelio kitų tremtinių bolševikai į Sibirą išgabeno ir Zigmo bei Uršulės (Urnezytės) Starkų šeimą. Gauta žinių, kad jų vyriausias sūnus, gal jau kokių 16 metų berniukas Sibire miręs. Tai buvo jų vienintelis sūnus. Jau-niausioji duktė Sigita, gal kokių 8 metų amžiaus, iš-1 trėmimo sunkumų nuvar-ginta, serga. Dvynukės gi Aldona ir Birutė, kokių 13

metų amžiaus, paliko Kau-ri praleisti susirašinėjimą ne ir mokosi gimnazijoje, bei kitiems organizaciniam darbams. Liepos 23 d. Chi-cagoje, buvo sušaukus vietos veikėjų pasitarimą. Bu-vo painforuota apie konfe-renciją ir jos paruošiamuo-sius darbus bei išrinkta spe-ciali propagandos komisija

GRAŽI LIETUVIŲ ŠVIETIMO ISTAIGA

(LKFSB) — Reikšmingame leidinyje "Amerikos Lie-tuvių Katalikų Darbai" pas-kelbtas skaičius moksleivių kurie pasinaudojo Mariana-polio kolegija. Iš viso iki 1942 mokslo pabaigos per mokyklą perėjo, išregistra-vusių studentų buvo 1.093. Senior College baigė 34, Ju-nior College baigė 131, High School baigė 178. Jau dau-giau kaip 40 Marianopolis auklėtinių yra kunigais, o netoli 40 dar tebeina teolo-gijos mokslus besiruošdami kunigystei.

Amerikos Lietuvių Taryba rūpestingai ruošiasi konferencijai

(LKFSB) — Artėjant rug-sėjo 2-3 d., kada Pittsburgo įvyks USA lietuvių konferen-cija, ALT dar su didesne e-nergija vykdo paruošiamuo-sius darbus. Taryba posė-džiauja po porą kartų per savaitę ir nemažai laiko tu-

Chicagos apylinkė. Jos na-riai pasistengs lietuviškas radijo valandėles įtraukti į konferencijos garsinimo dar-bus, pasiskirstė vietomis, kur katrie lankys susirinki-mus, kad būtų aiškinama apie konferencijos tikslus ir primenama pareiga išrinkti atstovus. Visų nuotaika ge-rra ir tik teiraujamasi dabar apie transportacijos galimu-mus.

SKELBS ROMA NEGINAMU MIESTU

BERNAS, Šveicarija, — rugpj. 8 d. — Iš Italijos atei-nančios žinios sako, kad gen. Badoglio rengiasi paskelbti Romą atviru neginamu mie-stu.

WASHINGTON, rugpj. 4.

Karo departamentas paskel-bė, kad liepos 19 d. dienos metu Romą atakavo 521 lėk-tuvas ir bombonešis.

ADDISON FURNITURE CO.
KRAUTUVES ISPARDAVIMAS
Miegamų kambar, SETAI
Svečių kambariams SETAI
Pusryčių teikimui SETAI
Stalinių kambarių SETAI
Matracai, Springai ir t. t.
10% to 50% NUOLAIDOS
Rankandus parduodame ant lengvų išmokėjimų
Išmainyk savo senus rakandus ant naujų dabar.
7210 St. Clair Ave. HEND. 3417

NAUJOJE VIETOJE NIKODEMAS A. WILKELIS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Ir Balzamuotojas
Šermenims kambarius duodame vartoti nemokamai
Naujoj, moderniniai įrengtoji nuosavioj vietoj
6202-04 SUPERIOR AVE. HENDERSON 9292

P. J. KERŠIS
809 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. Main 1773
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašalinuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausių kainą. Taipgi įvairios apdraudos-insurance reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Perku ir parduodu bankines knygeles.
Sutalsau paskolas dėl pirmo mortgage. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė)—Laisnuota Laidotuvių Direktorė
Visiems Lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiamie naudoti dykal.
Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir gerisnis už kitų patarnavimas. Vazimali ligo-nių pervedimui į ir iš lieon-bučių. Kainos sažiningiausios. Zemiausia kaina už palaidojimą, sulyg jsu pasirinkimo. Telefonuokit:
ENDICOTT 1763
6621 Edna Avenue — Cleveland, Ohio

CLEVELAND' O ŽINIŲ

IŠ ŠV. JURGIO PARAPIJOS

Parapija rengiasi prie rudinio parengimo, kuris įvyks vietoj pikniko Sekmadienį rugsėjo 5 dieną. Parengimas žada būti įdomus.

Mokyklos rūpesčiai

Artėjant mokslo laikui, tėvai išanksto turi pasirūpinti savo vaikučių gerove. Katalikai tėvai žino savo pareigas kaslink katalikiško vaikų auklėjimo. Vaikai gali įgyti katalikišką auklėjimą, tik katalikiškoje mokykloje.

Todėl kiekviena kataliko priedermė yra leisti savo vaikučius į katalikišką mokyklą. Jei Lietuvos mokykla pertoli, tai reikia leisti į artimiausią, kad ir kitos tautos katalikišką mokyklą.

Tėvai yra atsakingi už vaikų religinį auklėjimą.

MIRĖ

Juozas Blazis 49 metų amžiaus, gyvenantis 6528 Superior Avenue mirė liepos 28 dieną. Palaidotas rug. 2 dieną 9:30 ryte iš Šv. Jurgio bažnyčios, Kalvarijos kapinėse. Paliko žmona Margareta.

Marijona Mocke vičiū (Mack) 52 metų amžiaus mirė liepos 29 dieną. Palaidota 10 val. ryte iš siliaujančios Pagelbos P-lės Švč. Bažnyčios Kalvarijos kapinėse. Paliko vyrą, sūnų Albertą, tarnaujantį U. S. laivyne; dvi dukteris, Irene ir Mrs. F. R. Ryavec.

Jonas Kvedaras (Queder) 40 metų amžiaus mirė New Yorko mieste liepos 23 dieną. Velionis kūnas buvo parvežtas Clevelandan kur buvo palaidotas liepos 29 dieną 9:30 ryte iš Šv. Jurgio Bažnyčios, Kalvarijos kapinėse.

Paliko motina ir tėva, Alena ir Jona Kvederius; sesere A. dele ir du brolius tarnaujantį U. S. kariuomenėje.

Visose viršminėtose laido-tuvėse patarnavo Della Jakubauskienė.

Z. MARKŪNIENĖ IŠVYKO ATOSTOGŲ Į BINGHAMTON, N. Y.

Plačiai žinoma kat. draugijų darbuotoja Z. Markūnienė atostogauja Binghamton, N. Y. pas savo gimines ir grįždama keting sutoti Pittsburghe ir dalyvauti A. L. Konferencijoje.

MULIOLIS INSURANCE AND REAL ESTATE
6606 Superior Ave.

Tel. MU. 0744

K. Štaupas DECORATOR
— and —
GENERAL REPAIR
14602 Thames Ave., CLEVELAND OHIO

Iš Nuol. P-bos P-lės Švč. Parapijos

Rengiamas didelis festivalas

Vasaros didysis festivalas rengiamas sekmadienį rugpiučio-August 29 dieną, Naujoje Parapijoje. Bus šokiai, dovanos, lenktynės ir kitokių įdomumų.

Pelnas skiriamas Naujosios Bažnyčios Statymo Fondui. Tikieto auka 25 centai. Jeigu pasitaikytų toje dienoje lietus, tada numatoma festivalą perkelti į rugsėjo-September 5 dieną.

Kun. Dr. Kaz. Širvaitis pereitą Penktadienį grįžo iš atotogų. Buvo išvykęs į Pittsburgo apylinkes ir ilgesnį laiką atostogas praleido pas Šv. Pranciškaus Seselių Vie-nuolyno kapelioną kun. Skripkų.

Mirė Antanas Katkauskas

Antanas Katkauskas mirė rugpiučio 4 dieną ir palaidotas su iškilmingomis Šv. Mišiomis iš Nesil. Pag. P-lės Švč. parapijos rugpiučio 7 dieną.

Velionis Antanas sirguliuvo 12 metų ir gydėsi ligoninėje.

Iškilmingą sumą laikė kun. J. Angelaitis ir asistavo kun. K. Širvaitis ir kun. J. Skripkus iš Pittsburgo, Pa. Kun. Klebonas Angelaitis pasakė išpuodingą pamokslą apie velionį Antaną, kuris gerai buvo prisiruošęs sutikti mirtį ir Dievo pašaukimą.

Visi trys kunigai ir gražus burys žmonių palydėjo velionį į Kalvarijos kapines.

Buvo giminių atvykę ir iš toliau. Iš Pittsburgo buvo atvažiavęs Mr. Tamkevičius su šeima.

Nuliudime paliko moterį Veroniką, du sūnus, Antaną, kuris tarnauja armijoje, ir Šiaurės Afrikoje ir 16 metų amžiaus sūnų Robertą.

Veroniką Katkauskienė darbšti veikėja katalikiškame darbe, paskutiniu metu buvo pasitraukusi nuo veikimo dėl namų rūpesčių ir sunkių aplinkybių.

"Lietuvių Žinių Redakcija ir skaitytojai reiškia gilia užuojautą jos gyvenimo liūdnoje valandoje.

MOTERŲ S-GOS 36 KUO-PA IŠRINKO DELEGATŲ Į PITTSBURGH' O KONFERENCIJĄ.

Šiomis dienomis įvyksiamė Moterų S-gos 36-tos kuopos susirinkime, M. Cicemėnė išrinkta delegatė į Amerikos Lietuvių Konferenciją Pittsburghe.

Lietuvos Nepriklausomybės Komitetas rengia nepaprastą "Card Party"

Sekmadienį-rugpiučio 22 dieną Lietuvos Nepriklausomybės komitetas (tas pats kurs pereitą žiemą vasario 16 dieną surengė išpuodingą Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą) Nesil. P-bos P-lės Švč. parapijos sode rengia išpuodingą "Card Party", kurios pelnas bus įteiktas Amerikos Lietuvių Tarybai per Konferenciją Pittsburghe.

Konferencijos proga suaukotais pinigais Amerikos Lietuvių Tarybą ves kovą dėl Lietuvos Nepriklausomybės.

Rengėjai pasitiki, kad tokios patriotingos lietuvių kolonijos kaip Clevelandas, lietuviai skaitlingai atsilankys į rengiamą "Card Party" ir pagelbės Lietuvos Nepriklausomybės komitetui sukelti žymesnę auką.

Lietuvos Nepriklausomybės komitetas išrinko 3 atstovus dalyvauti konferencijoje, bet to komiteto visi delegatai apsiėmė nuvykti į Pittsburgh'ą savo lėšomis. Todėl visas pelnas, kiek tik jo liks nuo rengiamos "Card Party", bus paaukotas Amerikos lietuvių Tarybai kaip dovana Clevelando lietuvių visuomenės.

Laikė "Card Party" bus žaidimai, visokių užkandžių ir gėrimų. Gražūs prazai prie įžangos ir prie kiekvieno staliuko.

Atsilankykite kuoskaitlingiausiai ir paremkite gerą tikslą. Pradžia 3:30 val p.m. Įžanga: 35 centai.

Amerikos Lietuvių Konferencijoje Pittsburghe numatoma dalyvaus apie 500 delegatų

Gautomis informacijomis iš Amerikos Lietuvių Tarybos Centro, lietuvių kolonijose Amerikoje esą jau išrinkta netoli 500 delegatų. Visi patriotingieji Amerikos lietuviai, kuriems rūpi iškovoti Lietuvai laisvę ir Nepriklausomybę, nujaučia kad šį rudenį arba ateinančią žiemą gali būti sprenžiamas Lietuvos likimas.

Todėl visos lietuvių draugijos, klubai ir sąjungos subruzdo rinkti delegatus, kurie suvažiuos į Pittsburgh'ą turės tarti svarų žodį dėl Lietuvos ateities.

Tik didelis tamsuolis arba Lietuvos priešas gali dabartiniu laiku kenkti šaukiamai Pittsburghe Konferencijai. Konferencijos Rengimo

NAUJA LIETUVIŠKA MOTERIMS

6700 Superior Beauty Shop
PRIIMAME SU ARBA BE "APPOINTMENTS"
Atdara kiekvieną dieną, išskrus Sekmadienius,
nuo 10 val. ryto iki 8:30 val. vakaro.

Komitetas laukia suvažiuojant į Pittsburgh'ą mūsų tautos senųjų kovotojų veikėjų — veteranų, kurie tiek daug yra pasidarbę dėl Lietuvos praetyje.

Tegul nebūna ne vienos tikrai lietuviškos draugijos mūsų kolonijose, kuri nenusiūtų savo delegatų į tą taip reikšmingą konferenciją.

Tikrai didelė garbė būti delegatu tokioje konferencijoje, kuri turės tarti žodį pasauliui pavergtos Lietuvos vardu.

Clevelandas renka delegatus į Amerikos Lietuvių Visuotinę Seimą

Clevelando Naujosios parapijos Moterų Labdarių draugija išrinko delegatę ir paskyrė 10 dolerių auką.

Lietuvos Nepriklausomybės Komitetas išrinko tris atstovus, kurie važiuos savo išlaidomis ir dėl aukų turės savo susirinkimą Penktadienio vakare, rugpiučio 13 dieną.

Delegatai iš visos Amerikos vyksta į Amerikos Lietuvių Konferenciją Pittsburghe, Pa.

Visos Amerikos lietuvių organizacijos ir draugijos kurios nori Demokratiškos Nepriklausomos Lietuvos ir pritaria A. L. Tarybai siunčia delegatus į Amerikos Lietuvių Visuotinę Konferenciją — Seimą. Į šį Seimą renka delegatus visos centralinės organizacijos, kaip taisyklė Susivienijimai, Moterų Sąjunga, ALRK Federacija, Kunigų Vienybė, parapijų draugijos ir kolonijų bendri komitetai.

Šis seimas bus balsas amerikiečių lietuvių piliečių, kad priimtų ir Lietuvą į Suvienytų tautų tarpą, kad Amerikos lietuviai nenori, fasisinės Lietuvos, kurios nenorėjo nei Lietuvos žmonės, bet tam tikrų aplinkybių dėka Lietuva buvo pasaulio priskirta 1926 metais kaip Fasistinė Valstybė.

Lietuvių Kunigų Vienybės Seimas įvyksta šiomis dienomis New Yorke.

Kunigai rupinasi kad kuo daugiausia katalikų organizacijų ir draugijų atsiųstų atstovus į Amerikos Lietuvių Seimą Pittsburghe, rugsėjo-September 2 ir 3 d.d.

Chicago ALR Kat. Susivienijimo Apskrities pirmininkas Pranas Čižauskas, apskrities susirinkime išrinktas delegatu į Amerikos Lietuvių Konferenciją, Pittsburghe, Pa.

Advokatas J. Grišius išrinktas ALRK susivienijimo 85 kuopos delegatu į Amerikos Lietuvių Konferenciją.

Bostono ir New Yorko apylinkėse lietuviai daro suvažiavimus Amerikos Lietuvių Konferencijos reikalui ir renka atstovus. Į šią Amerikos Lietuvių Konferenciją suvažiuos iš visų kolonijų atstovai ir bus tai viena iš didžiausių konferencijų.

Kaip A. Smetona Garbino Fašizmą

Tarp Amerikos lietuvių yra A. Smetonos pakalikų, kurie stengiasi įrodyti, kad "tautos vado" diktatura Lietuvoje nebuvo fašistiška. Uoliausi šitos smetoniškos propagandos skleidėjai tai Vyt. Širvydas ir M. Čekanauskas-Chae (Klausutis).

Visiems žinomus faktus jie ignoruoja, pavyzdžiui: kad prieš Smetonos Lietuvos buvo uždraustos visos politinės partijos ir tik Tautininkų Sąjunga buvo teisėta politinė organizacija; ta monopolinė partija (panašiai, kaip fašistai Italijoje arba naciai Vokietijoje) klausė savo "vado" Smetonos, kuris titulavo save ir "tautos vadui," spauda buvo ne tik cenzuruojama, kaip carizmo laikais, bet buvo kontroliuojama valdžios — laikraščiai turėdavo dėti vidaus reikalų ministerijos raštinėje pagamintus straipsnius; valdžia "tvirtindavo" laikraščių redaktorius ir leidėjus. Visuotinė balsavimo teisė buvo panaikinta; Smetona valdė kraštą be Seimo; susirinkimų laisvė buvo panaikinta; politinė žvalgyba galėjo areštuoti žmones be teismo įsakymo ir laikyti kalėjime neribotą laiką...

Šią smurto ir sauvalės režimą Širvydukas vadina "liberalizmu," o Čekanauskas-Klausutis vadina jį net "demokratija"! Tačiau ir pats tos fašistinės šlykštybės inžinierius, p. A. Smetona, senai yra pasakęs, kad jo "tautiškoji" valdžia nėra nei liberališka, nei demokratiška. Dar 1932 m. jisai pareiškė savo partijos suvažiavime, kad jisai tikri i Italijos fašizmo principus, kuriuos paskelbė Mussolini.

Dabar, kai Mussolinio diktatura sugruvo, bus praverstu susipažinti su lietuviškojo "tautos vado" mintimis apie tą itališką valdžios sistemą.

Mussolini "išgelbėjo Italiją Knygoje "Pasakyta — Pasrašyta," kurioje yra surinkti "svarbiausieji" A. Smetonos straipsniai ir kalbos, išleistoje 1935 m., tarp kitų išminties žemčiugų yra įdėta "tautos vado" kalba apie liberalizmą ir fašizmą. Paduosi sime čia keletą ištraukų:

"Liberalizmo doktrinai išdirbusiai demokratišką valdžios formą, suduotas skaudus smugis. Laissez faire, laissez passer dėsnių priešų anarkija."

"...Krizės kaltininkė yra politika.

"Italija pirma suprato

šią tiesą, pirma kritiškai invertino parlamento ir jo komponentų (partijų) skurdą, jai mat pirmai grasė pavojus suirti, pavojus, pasireiškęs iš liberalinės tvarkos, virtusios ne tvarka. Lopyti parlamentas ar tautos atstovybė daryti kitais pagrindais? Fašistai turėjo drąsos nu-eiti šiuo antruoju keliu."

Taip garbino Smetona itališką fašizmą 1932 metais, ir už trejų metų jisai liepė savo "spyčių" atspausdinti kartu su kitais parinktais jo proto kuriniais. Šitas rinkinys buvo platinamas Lietuvoje ir Amerikoje. Amerikos lietuvių delegatai, nuvykusieji į Pasaulio Lietuvių Kongresą, kuris įvyko Kaune, gavo po egzempliorių tos knygos, su paties A. Smetonos parašu.

Toliau, toje pačioje savikalboje jos autorius sakė:

"Gelbėdamas Italiją, partijų ardumą, Mussolini ryžosi kurti tautinę atstovybę kitais dėsniais, ne kaip mokė liberalizmas. Jis inžinierėjo, kad ne viena visumos dalis negali apsieiti be valstybinės paramos, kad valstybė nėra partijose, o viršum jų."

Apgraibomis nupiešęs "korporacinę" fašizmo sistemą Italijoje, p. Smetona nurodė, kad dar nepakanka suprasti "fašizmo ideologiją," bet reikia išstudijuoti ir jo programą. O norint partitirti, koks fašizmo programmas, tai, girdi, "reikia pagyventi Italijoje ir pamatyti, kas ten padaryta." Iš tiesu, Smetonos partija siuntė Italijon gabesnius savo žmones pažiūrėti "kas ten padaryta," kad jie galėtų paskui pritaikyti "fašizmo ideologiją" Lietuvoje.

Lietuvos tautininkams fašizmo tvarka "patinka" Pagaliaus, savo kalboje Smetona pareiškė:

"Ne paslaptis, kad Tautininkų S-gai patinka dabartinė Italijos politinė tvarka. Insižeidusi liberalizmu, Lietuva turi įieško-

ti naujo kelio politinė tvarkai. Suktis in liberalizmą butų sugrįžti aton vieton, kur buta metais, grįžimas butų politinės ligos atakratas.

Reikia ir lietuviams prauklėti savo visuomenę kad atsikratytų pasensiu liberalizmo principų atsistotų ant savo pagūdodo. Gali buti itališki dėsniai, bet lietuviškas pavalas. Iš Italijos galima daug pasimokyti."

Vadinasi, Smetona ragavo partiją priimti itališko fašizmo principus ir aprengti juos "lietuvišku pavidalu."

Šitie Smetonos pareiškimai Lietuvos tautininkų partijos suvažiavime ko aiškina, sia rodo, kad ir Smetona jo partija buvo fašistai. Tignorantai arba melagaliai gali vadinti juos "liberalais" arba "demokratais."

Fašizmą, Smetona ne tik tai skelbė, bet ir vykdė praktikoje, per 13 su viršum metų. Po lenkų ultimatumo tiesa, jisai buvo nusigandęs ir pradėjęs neva kooperuotis su kitų srovių žmonėmis, nors opozicinių partijų jėgų niekuomet nelegalizavo. Čiau savo diktatoriškos politikos jisai iš rankų nepaleidė iki paskutinės valandos — kol neišbėgo į užsienį, pakeš savo įpediniu Merki, kuris perdavė valdžią Justo Paleckiui.

Smetonos "herojus" Mussolini susilaukė negarbingo karjeros galo Italijoje. Paskui ką dabar seks tautininkai, kuriems jisai liepė mokyti iš Italijos fašistų?"

Iš "N-ny"

Kun. J. Skripkus lankėsi

Clevelande

Šv. Pranciškaus Seselių Vie-nuolyno kapelionas kun. Juozapas Skripkus buvo li-liomis dienoms atvykęs pasavo brolių į Clevelandą.

Kun. J. Skripkus yra nuširdus "L. Ž." prietelius mūsų spaustuves Pittsburghe išdininikas.

BUY MORE WAR BONDS

Mandato Forma Amerikos Lietuvių Konferencijon

Amerikos Lietuvių Konferencijai yra skirta tik 6 dienos, o svarbių reikalų yra daug. Taigi reikia taupyti laiką svarbiųjų reikalų svarstymui. Todėl kad nebūtų ginčų dėl mandatų (igaliojimų) yra pasiūlyta šioki forma:

MANDATAS
Išrinktas atstovauti draugiją
Amerikos Lietuvių Konferencijon
joje, Rugsėjo 2, 3, dienomis, 1943 m., William Penn Hotel, Urban room, Pittsburgh, Pa.

Delegato vardas
pavardė ir adresas
Kiek narių turi draugija
Auka \$
Organizacijos Valdybos narių parašai ir antspauda:
( ) Pirm.
(Antspauda)
( ) Sekr.

Mike Kudzus

visiems gerai žinomas kambarių popieruotojas ir dekoratorius.
Reikale šaukite RA-9065
antrašas: 1186 E. 82nd St.
Cleveland, Ohio.

META
IV
Atlant sukak konfer
Pere atvykc Britan ninkas piucio nuo deklar: atvyko su mi Roosef konfer Siom je pras Anglijc ralinij atstov, se daly velt su Lond apgaile konfere atstovo Maty kieci i su is k nuomu neleidzi derybu tiems mams Kanadc sia j M merikos ministe Didzi kratiju rima vi sij ats listines Amerik opinija uz Atla Prez. Chursh mai At metu su ra geru sioss pe neketin Rusijai saskaite Sj sav gi. šion parėmė kingoji spauda. menės s rikoje t na savo tuojau, baigos, klausim klausim "New nurodo Rusija g turėtų t 1) An je klau 2) Ba Lenkijos ir 3) Nu kimas.